

Lausunto OX2 Finland Oy:n Halla merituulivoimapuistohankkeen YVA-selostuksesta

Asianumero POPELY/2407/2021

Lausuntopyyntö 11.2.2025

OX2 Finland Oy:n Hallan merituulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja sitä koskeva kuulutus ovat nähtävillä 12.2.-14.4.2025. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (253/2017, YVA-laki, 17 §) mukaisena yhteysviranomaisena Kempeleen kunnan lausuntoa Hallan merituulivoimapuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausuntoa pyydetään 14.4.2025 mennessä mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi.

Kempeleen kunta on antanut hankkeesta lausunnon myös arviointiohjelmavaiheessa 21.10.2022.

Hankekuvaus

Merituulivoimahanke sijaitsee lähimmillään noin 23 kilometriä länteen Hailuodosta.

Tuulivoimapuiston alue on laajuudeltaan enintään noin 575 km². YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta merituulivoimapuiston toteutusvaihtoehtoa (VE1, VE2) sekä nollavaihtoehtoa, jossa hanketta ei toteuteta (VE0).

Hankkeen vaihtoehdot

Vaihtoehdossa VE0 merituulivoimapuistoa ei rakenneta. Vaihtoehdossa VE1 Merituulivoimapuiston alueelle sijoitetaan enintään 160 voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 370 metriä ja yksikköteho on enintään 15 MW. Merituulivoimapuiston koko on noin 575 km². Sähkönsiirto mantereelle toteutetaan merikaapelein ja merituulivoimapuiston alueelle rakennetaan 3–8 merisähköasemaa. Suunnitelmat sisältävät lisäksi 3 vaihtoehtoista merikaapelireittiä rannikolle (MVE1, MVE2, MVE3). Kaikki merikaapelit (enintään 10 kpl) voivat sijoittua reitille MVE1 tai ne jaetaan kahdelle eri reitille.

KEMPELE

Tuulivoimalat liitetään olemassa ja suunnitteilla olevaan Fingridin sähköverkkoon merikaapelireitistä riippuen Raahen, Siikajoen ja/tai Oulun kunnan alueella, reittivaihtoehdot: SSAB:n suunniteltu, SVE2, SVE3, SVE5. Mikäli kaikki merikaapelit rantautuvat Raahessa SSAB:n tehtaalla, liityntä sähköverkkoon voi tapahtua SSAB:n tehtaalla ja Hanhelan tai Siikajoen sähköasemalla. Muissa vaihtoehdoissa sähköverkkoon liittymiseen tarvitaan kahta eri reittiä, jotka johtavat eri sähköasemille (vaihtoehdot Siikajoki ja Pikkarala). Sähkönsiirto mantereella toteutetaan ilmajohtoilla (lähtökohtaisesti 400 kV) sekä rantautumisalueen lähellä maakaapeleilla.

Vedyn tuotanto merellä tapahtuu joko keskitetyillä meriasemilla (3–8 kpl) tai kunkin merituulivoimalan tornin alaosaan asennettavalla yksiköllä. Vetykaasu johdetaan mantereelle merenpohjaan asennettavaa siirtoputkea pitkin (VVE1), joka tuodaan rantaan SSAB:n tehdasalueella. Hankkeen arvioitu sähkön vuosituotanto on noin 12 TWh, jota on käytetty vedyn tuotannon vaikutusten arvioinnin lähtökohtana.

Vaihtoehdossa VE2 merituulivoimapuiston alueelle sijoitetaan enintään 120 voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 370 metriä ja yksikköteho on enintään 25 MW.

Merituulivoimapuiston koko on noin 550 km². Sähkönsiirto merituulipuistosta mantereelle, vedyn tuotanto ja sähkönsiirto mantereella tapahtuu samoin kuin yllä VE1 osalta kuvattu.

Hanke Kempeleen kunnan alueella

Esitetyistä reittivaihtoehdoista Kempeleen kuntaa koskee erityisesti sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE5, sen Tyrnävä - Pikkaralan sähköasema -välinen osuus Ketolanperän ja Juurussuon alueella. Suunniteltu voimajohtoreitti sijoittuu Tyrnävän alueella samalle johtoalueelle Fingrid Oyj:n omistamien 400 kV voimajohtojen Pikkarala – Jylkkä ja Pikkarala – Alajärvi rinnalle. Johtoalue kasvaisi tällä alueella 94,5 metristä 124 metriin. Kempelettä lähestyessään johtoreitti erkanisi nykyiseltä johtoalueelta noin 7,7 km verran kiertääkseen Murron asutuskeskittymän Kempeleen Ketolanperän kautta. 400 kV HallaPikkarala johtoalueen poikkileikkaus tällä reittiosuudella, jossa voimajohto sijoittuisi uuteen maastokäytävään, johtoalueen leveys olisi 62 metriä. Voimajohto sijoittuisi 2,8 kilometriä rinnakkain Fingrid Oyj:n 400 kV nykyisen johtoalueen läheisyyteen pienemmän sähkölinjan rinnalle. Noin 2,6 kilometriä ennen Pikkaralan asemaa uusi johtoreitti risteäisi Fingrid Oyj:n 110 kV voimajohdot Pikkarala – Siikajoki B, Pikkarala – Vihanti ja Pikkarala – Siikajoki C, ja sijoittuisi näiden johtojen luoteispuolelle Pikkaralan asemalle saakka. Tällä kohdalla johtoalue levenisi luoteeseen 41 m ja sen leveydeksi tulisi 3 km matkalle noin 191 m.

Kempeleen kunnan lausunto

Ympäristövaikutusten arviointi on kattava ja siinä on hyödynnetty monipuolista aineistoa. Arviointi on raportoitu selkeästi taulukkomuodossa ja myös Kempeleen kuntaa koskevat vaikutukset käyvät hyvin ilmi. Kartoilla on selkeästi esitetty hankkeen läheisyydessä ja sen alueella sijaitsevat toiminnot ja arvokohteet.

Kempeleen kunta toistaa huolensa SV5:n mukaisista Ketolanperän ja Juurussuon alueille sijoittuvasta uudesta voimajohtokäytävästä sekä johtokäytävien levenemisestä. Pikkaralan sähköaseman ympäristö kiinnostaa hanketoimijoita ja alue on potentiaalinen myös muille vihreän siirtymän verkostohankkeille, kuten vetyverkostoon liittyville. Yhteisvaikutuksia näihin hankkeisiin ei ymmärrettävästi ole voitu tunnistaa ja arvioida, mikä aiheuttaa epävarmuutta ja merkittävää yhteensovittamistarvetta uusien hankkeiden ja alueella jo nykyisellään olevien verkostojen sekä luonto-, maisema- virkistysarvojen välillä.

Sähkönsiirtoreitti SVE5

Kempeleen kunta toi arviointiohjelmavaiheen lausunnossaan esiin mahdolliset vaikutukset maisema-, virkistys- ja kulttuuriympäristöarvoihin Ketolanperän ja Juurussuon alueella. Vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu mantereen sähkönsiirron reittivaihtoehtoista suurimpien negatiivisten vaikutusten liittyvän vaihtoehtoon SV5. Vaikutusten on arvioitu olevan arviointiasteikon mukaan suuria negatiivisia linnustoon, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Negatiiviset vaikutukset johtuvat erityisesti reittivaihtoehdon pituudesta verrattuna muihin vaihtoehtoihin ja sen sijoittumisesta Limingan lakeuden valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Kempeleen osalta näihin teemoihin liittyviä negatiivisia vaikutuksia kohdistuu maisema-, kulttuuriympäristö- ja virkistysarvojen lisäksi metsien käyttöön ja maa-ainesten ottoon.

Vaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu havainnekuvia, joista yksi sijoittuu Kempeleen kunnan alueelle kohtaan, jossa uusi voimajohtokäytävä ylittää Ketolanperäntien. Vaikutuksia maakuntakaavan mukaisen luonnon monikäyttöalueen virkistysarvoihin olisi havainnollistanut valokuvaseitsemän tekeminen myös esimerkiksi Järvisuon alueelta, jossa olevia virkistysreittejä kulkee. Varsinkin kun voimalinja sijoittuu suon kohdalla uuteen johtokäytävään lähemmäksi kyseisiä virkistysreittejä n. 100-300 m nykyisistä voimalinjoista luoteeseen.

Arviointiselostuksen B-osassa sivulla 30 todetaan: *"Poikkileikkauskuva Kuva 1-21 ei täsmää tarkasti, sillä reitin linjaus kulkee pienemmän olemassa olevan sähkölinjan rinnalla noin 50-100 metriä nykyisestä 400 kV:n voimajohdosta länteen."* Olisi havainnollisempaa esittää tämä osuus omana poikkileikkauskuvana, koska johtokäytävien väliin jäävä metsäkaistale erottaa käytävät toisistaan. Lisäksi vaihtoehtoon SVE5 reittikuvauksessa todetaan (arviointiselostus B-osa s. 18):

”johtoreitti poikkeaa nykyiseltä johtoalueelta noin 7,7 kilometrin ajaksi kiertääkseen asutuskeskittymän. Voimajohto sijoittuu rinnakkain Fingrid Oyj:n 400 kV:n nykyisellä johtoalueella.” Kuvaus on harhaanjohtava, sillä tosiasiasa uusi voimajohto ei sijoitu samaan johtokäytävään nykyisten 400 kV:n johtojen kanssa.

Vastauksessa Kempeleen kunnan ja Juurussuon kylätoimikunnan arviointiohjelmavaiheen lausuntoihin todetaan: *”Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä nykyisiä johtokäytäviä. Hallan reittisuunnittelussa on noudatettu tätä periaatetta mahdollisuuksien mukaan.”*

Arviointiselostuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, miksi tätä tavoitetta ei ole ollut mahdollista noudattaa Juurussuon alueella. Uusi johtokäytävä pirstoo alueelle kapean n. 10-60 m metsäkaistaleen. Maisemavaikutukset voivat laajeta riippuen siitä, miten elinvoimaisena kapea metsäkaistale voi säilyä kahden johtoaukean välissä. Metsäkaistale sijoittuu useiden kiinteistöjen alueelle, minkä vuoksi metsätalouden harjoittaminen johtoaukeiden väliin jäävällä alueella vaikeutuu.

Yhteenveto

Kempeleen kunta pitää edelleen Hallan merituulivoimapuistohankkeen mahdollisia positiivisia vaikutuksia aluetalouteen, elinkeinotoimintaan, energiaomavaraisuuden edistämiseen sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen kannatettavina. Myös Juurussuon kylätoimikunta on arviointiohjelmavaiheen lausunnossaan puoltanut voimajohdon toteuttamista, mikäli se sijoittuu samaan johtokäytävään Fingridin 400 kV voimajohdon kanssa.

Kempeleen kunta kiinnittää huomiota sähkönsiirtoreitin SV5 reittikuvauksen todenmukaisuuteen. Kunta myös esittää huolensa arviointiselostuksessa tunnistetuista, vaihtoehtoon liittyvistä negatiivisista vaikutuksista, joita SV5 rakentaminen saattaa aiheuttaa Ketolanperän ja Juurussuon alueen virkistyskäyttöön, linnustoon, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Mikäli suunnittelua edistetään vaihtoehtoon SV5 pohjalta, pitää kunta tärkeänä, että vaikutuksia edellä mainittuihin arvoihin lievennetään mahdollisuuksien mukaan ja ettei tavoitetta olemassa olevien johtokäytävien hyödyntämisestä sivuuteta kevyin perustein.

Kempeleen kunnanhallitus 7.4.2025